

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 456/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej HHB advokátska kancelária s.r.o., Andreja Kmeťa 576/13, Martin, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III sp. zn. B2-26Cb/20/2023 z 25. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením mestského súdu sp. zn. B2-26Cb/20/2023 z 25. januára 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie mestského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiada tiež o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že mestský súd rozsudkom č. k. B2-26Cb/20/2023-88 zo 17. augusta 2023 žalovanú zaviazal zaplatiť sťažovateľke 3 000 eur spolu s prísl. Zároveň sťažovateľke priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Mestský súd uznesením č. k. B2-26Cb/20/2023-96 z 13. novembra 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie VSÚ“) rozhodol o výške náhrady trov konania.

4. Proti uzneseniu VSÚ podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala nepriznanie odmeny za úkony právnej služby – predžalobná výzva a návrh na pokračovanie v konaní.

5. Mestský súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľky zamietol a nepriznal jej nárok na náhradu trov sťažnostného konania.

II. Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie za nelogické, arbitrárne a nepreskúmateľné, keďže mestský súd svoje závery náležite a riadne neodôvodnil a nevysporiadal sa s jej zásadnými sťažnostnými argumentmi.

7. Sťažovateľka argumentuje, že mestský súd rozhodol o priznaní náhrady za úkony prevzatie a príprava zastúpenia a podanie žaloby, pričom oba tieto úkony boli vykonané pred začatím súdneho konania, a preto je nelogická a vnútorne rozporná argumentácia mestského súdu, ktorý jej nepriznal náhradu za úkon predžalobná výzva s odôvodnením, že nejde o úkon uskutočnený v súdnom konaní, ale pred jeho začatím.

8. Sťažovateľka poukazuje na to, že jej bol platobným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7Up/551/2022 z 21. novembra 2022 priznaný nárok na náhradu za predžalobnú výzvu (ďalej len „platobný rozkaz“), preto legitímne očakávala, že mestský súd bude vo vzťahu k jej nároku na náhradu trov konania rozhodovať totožne. Mestský súd zároveň nijako neodôvodnil svoj odlišný záver, preto považuje napadnuté uznesenie za nepreskúmateľné a arbitrárne.

9. Sťažovateľka tiež uvádza, že záver mestského súdu o neúčelnosti a obsahovej nenáročnosti úkonu – návrhu na pokračovanie v konaní považuje za „*alibistický*“ a neudržateľný. Návrh na pokračovanie v konaní nebol z jej strany urobený svojvoľne, ale naopak, vychádzal zo zákonného dôvodu a navyše bol realizovaný na základe výzvy súdu, pričom bol tak esenciálny pre konanie, že bez neho by nebolo možné v ňom pokračovať.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením mestského súdu o zamietnutí sťažnosti.

11. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

12. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

13. Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky

posunutý do roviny ústavného súdництва. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

14. Skutočnosť, že ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba výnimočne, ešte neznamená, že takýmito rozhodnutiami by nemohlo dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov. Ústavný súd už v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania, a to napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky (II. ÚS 82/09, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018), a tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 423/2010).

15. V súvislosti s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa nesprávnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že jej mestský súd nepriznal náhradu trov konania za úkon právnej služby, ktorým bola predžalobná výzva, ústavný súd uvádza, že z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že mestský súd svoj záver založil na výklade § 251 CSP, podľa ktorého má strana nárok na náhradu výdavkov, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva, a keďže k predžalobnej výzve došlo pred začatím konania, nie je dôvod na úhradu nákladov spojených s touto výzvou. Túto vlastnú úvahu mestský súd podporil autoritatívnou argumentáciou vyplývajúcou z rozhodnutí ústavného súdu v iných veciach.

16. Prezentovaný právny názor mestského súdu nemožno z hľadiska zmyslu a účelu právnej úpravy zakotvujúcej legálnu definíciu trov konania vyhodnotiť ako ústavne neudržateľný. K tomu je potrebné uviesť, že právna úprava Civilného sporového poriadku podmieňuje priznanie náhrady za vzniknuté trovy kumulatívnym splnením viacerých definíčných znakov vymedzených v § 251 CSP, ktorými sú ich preukaznosť, odôvodnenosť, účelnosť a priama väzba na konanie, pričom každú z týchto kategórií posudzuje konajúci súd osobitne. V prípade nesplnenia čo i len jednej z nich môže rozhodnúť o nepriznaní odmeny a náhrady za ten-ktorý úkon právnej služby.

17. Záver o tom, že predžalobná výzva nebola vykonaná počas konania, preto nemožno považovať za extrémne nelogický, keďže je výsledkom gramatického a teologického výkladu jasne vyjadrenej zákonnej kategórie. Úvaha mestského súdu sa vysporiadala s tým, že sťažovateľkou žiadaný úkon právnej služby nie je úkonom, ktorý by vznikol počas konania, čo osobitne platí s ohľadom na to, že šlo o úkon smerujúci nie k súdnemu, ale k mimosúdnemu vyriešeniu sporu. Rešpektovaním kogentnej právnej normy sa všeobecný súd nemohol dopustiť ústavou zakázanej svojvôle, a tým ani porušenia práv sťažovateľky. Aj v tomto prípade sú právne závery prijaté mestským súdom vedúce k nepriznaniu náhrady za predžalobnú výzvu ústavne akceptovateľné a nezasahujúce do ústavne zaručených práv sťažovateľky.

18. K tomu je potrebné uviesť, že ústavný súd sa v nedávnej dobe zaoberal viacerými obdobnými ústavnými sťažnosťami, ktoré sa týkali porušenia práv strany sporu rozhodnutím všeobecného súdu o nepriznaní náhrady trov za predžalobnú výzvu (pozri napr. sp. zn. II. ÚS 567/2021, I. ÚS 35/2022, III. ÚS 65/2022, III. ÚS 60/2022). V zmienených rozhodnutiach v konečnom dôsledku konštatoval ústavnú akceptovateľnosť záveru mestského súdu o nepriznaní náhrady za predmetný úkon a ani v tomto prejednávacom prípade nemá dôvod zaujať iný postoj. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína tiež svoj názor, že zaradenie predžalobnej výzvy vo vyhláske medzi úkony právnej služby má význam jedine z toho pohľadu, že advokátovi patrí za tento úkon odmena od jeho klienta (IV. ÚS 324/2022).

19. Na veci nič nemení ani skutočnosť, že platobným rozkazom vydaným príslušným súdom bola za tento úkon sťažovateľke odmena pôvodne priznaná, keďže platobný rozkaz, ktorého výrok o náhrade trov konania súd osobitne neodôvodňuje, bol zrušený a o výške trov konania bolo rozhodnuté napadnutým uznesením mestského súdu.

20. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky, že jej nebola priznaná náhrada za úkon – návrh na pokračovanie v konaní, ústavný súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, z ktorého vyplýva, že tento úkon mestský súd „*nepovažoval za písomné podanie na súd tak, ako to má na mysli vyhláška č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, nakoľko toto podanie bolo bez vecného obsahu, neobsahovalo žiadnu právnu argumentáciu vyvracajúcu tvrdenia protistrany*“.

21. Ústavný súd zastáva názor, že v súvislosti s touto námietkou sťažovateľky je podstatné, že súd sa sťažnostnou argumentáciou sťažovateľky zaoberal a poskytol jej na ňu odpoveď, o ktorej nie je možné prijať záver, že by sa vymykala akejkoľvek logike alebo nekorešpondovala s výrokom, ktorým bol konštituovaný nárok na náhradu trov konania. V okolnostiach danej veci tak nemožno striktne uzavrieť, že by mestským súdom zvolený postup vyústil do protiústavnosti napadnutého uznesenia, keďže ide o čiastkové konanie o trovách, ktoré je v podstate druhotným aspektom konania a v rámci ktorého bola sťažovateľke v konečnom dôsledku náhrada trov konania priznaná.

22. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľky pripomína, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je mimoriadnou opravnou inštanciou a nemôže nahrádzať právomoc všeobecných súdov a že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľov. Ako už bolo uvedené, v okolnostiach tohto prípadu nemožno závery mestského súdu vyhodnotiť ako svojvoľné, resp. také, ktoré by popierali zmysel a účel príslušných ustanovení vo veci aplikovanej právnej normy. Nahrádzanie právnych názorov všeobecných súdov, ktoré by v rovine interpretácie podústavného práva odobrilo alternatívu preferovanú sťažovateľkou, nie je úlohou ústavného súdu.

23. Sumarizujúc už uvedené závery, ústavný súd konštatuje, že mestský súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery primeraným spôsobom odôvodnil, a preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

24. Dôsledkom napadnutého uznesenia mestského súdu (zo subjektívneho hľadiska) je stav, keď sťažovateľke je priznané právo na náhradu trov konania v nižšej výške, než jej podľa jej názoru patrila. Keďže je evidentné, že vyslovenie porušenia vlastníckych práv sťažovateľky bolo v okolnostiach danej veci podmienené zistením porušenia práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces, k čomu nedošlo, nemožno z objektívneho hľadiska uvedený právny stav považovať za porušenie jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 listiny, preto aj v tejto časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. K záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti dospel ústavný súd, aj pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy. Tento článok vyjadruje ústavný princíp. Označený článok ústavy neupravuje základné právo a slobodu, ktorých ochrany by bolo možné domáhať sa samostatne v konaní podľa čl. 127 ústavy. Ústavný súd v tomto kontexte podotýka, že ústava nepredpokladá prieskum ústavných princípov a zásad podľa tých článkov ústavy v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorých obsahom nie sú základné ľudské práva a slobody, a preto nie sú priamo aplikovateľné v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

26. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu